

DUO VA TILAKLARNING RUHIY VA MA'NAVIY TA'SIRI

Mutalibjonov Asadillo.

Andijon davlatlat universitetining

Folklorshunoslik va dialektologiya yo'nalishi

1-bosqich magistranti

@asadillomutalibjonov40

Annotatsiya: Mazkur tezis ishida duo va tilaklarning inson hayotidagi ruhiy, ma'naviy va ijtimoiy o'рни tahlil qilinadi. Asosan o'zbek xalq og'zaki ijodida uchraydigan ezgu tilaklar, duolar misolida ularning ijtimoiy muomala vositasi sifatidagi ahamiyati ochib berilgan. Duo va tilaklar faqatgina diniy tushunchalar emas, balki odamlar orasida mehr-oqibat, samimiyat, yaxshilik va ijobiy munosabatlarni mustahkamlovchi vosita sifatida ham qaralgan. Ishda tilaklarning ruhiy salomatlik, ijtimoiy barqarorlik, insonlararo iliq munosabatlar shakllanishidagi ta'siri, shuningdek, xalq og'zaki ijodi namunalarida qanday badiiy ifoda topgani keng yoritilgan.

Kalit so'zlar: Duo, tilak, xalq, ruh, niyat, "Sog'-omon borib keling", inson, shodlik, baxt.

Annotation: This thesis analyzes the spiritual, moral and social role of prayers and wishes in human life. Their importance as a means of social communication is revealed on the example of good wishes and prayers, which are mainly found in Uzbek folk art. Prayers and wishes are not only religious concepts, but also a means of strengthening kindness, sincerity, goodness and positive relationships between people. The work extensively covers the impact of wishes on mental health, social stability, and the formation of warm interpersonal relationships, as well as how they find artistic expression in examples of folk art.

Duo va tilaklar – insonlar o'rtasidagi eng ezgu va xushmuomala aloqalardan biridir. Ular nafaqat ma'naviy qo'llab-quvvatlash, balki hayotdagi har bir insonning sog'lik, baxt, muvaffaqiyat va xotirjamlikka erishishida muhim rol o'ynaydi. Xalq orasida duo va tilaklar og'zaki madaniyatning ajralmas qismi sifatida qadrlanadi. Ularning ta'siri nafaqat ruhiy, balki jamiyatdagi ijtimoiy tuzilmaga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

1. Duo va tilaklarning ma'naviy o'rni

Duo – insonning ichki dunyosidagi ijobiy energiya, bu energiya yordamida odamlar o'z orzulariga erishish, salomatligini tiklash, hayotdagi barcha qiyinchiliklarni yengish uchun qo'llab-quvvatlanadi. Xalq orasida duo va tilaklar nafaqat diniy yoki ruhan tasavvur qilingan narsalardan iborat, balki ular ijtimoiy me'yor va qadriyatlarga asoslanadi.

2. Baxt va sog'lik tilaklari

Baxt va sog'lik, har bir insonning eng muhim orzularidir. Har bir duo yoki tilakda, bu ikki asosiy unsumni so'rab, insonni qiyinchiliklardan saqlash va uning hayotini yaxshilashga qaratilgan tilaklar bor. Masalan, "Sog'-omon bo'ling" yoki "Baxtli bo'ling" kabi tilaklar insonning jismoniy va ruhiy holatiga ta'sir qiladi, uning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va hayotga ijobiy qarashni rivojlantiradi.

3. Duo va tilaklarning ijtimoiy rolini tahlil qilish

Duo va tilaklar odamlar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni mustahkamlaydi. Ular odamlarning bir-biriga bo'lgan hurmatini oshiradi, yaxshi niyatlar, samimiy so'zlar orqali bir-birini qo'llab-quvvatlashga yordam beradi. Misol uchun, to'yda "Bir yostiqqa qariyinglar" degan tilak, oila a'zolarini birlashtirish, ularning bir-biriga sadoqatini mustahkamlashga yordam beradi.

4. Duo va tilaklarning ruhiy ta'siri

Ruhiy jihatdan duo va tilaklar insonning stress darajasini pasaytiradi, kayfiyatini yaxshilaydi, ichki huzurini topishiga yordam beradi. Ular umid, tinchlik va xotirjamlikni yaratadi, bu esa ruhiy salomatlikning mustahkamlanishiga yordam beradi. Masalan, "Har kunning shodlik bilan boshlansin" kabi tilaklar insonni ijobiy kayfiyatda tutish va barcha qiyinchiliklarni yengib o'tishga ruhlantiradi.

5. Duo va tilaklarning ijobiy energiya yaratishdagi roli

Duo va tilaklar atrofdagi muhitni ham ijobiy energiya bilan to'ldiradi. Har bir yaxshi so'z, niyat va duo atrof-muhitga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. "Sog'-omon borib

keling" yoki "Yo'lingiz ochiq bo'lsin" kabi so'zlar insonni xavfsizlik va barqarorlik hisi bilan ta'minlaydi.

Duo va tilaklar insonning nafaqat jismoniy, balki ruhiy salomatligi uchun ham juda muhimdir. Ular har bir kishi hayotida yo'l-yo'riq ko'rsatib, unga ma'naviy va emosional qo'llab-quvvatlashni taqdim etadi. Xalq orasidagi duo va tilaklar faqat so'zlar emas, balki insonlarning bir-biriga bo'lgan hurmati, sevgisi va yaxshi niyatlarining ifodasi sifatida, jamiyatda barqarorlik va osoyishtalikni ta'minlaydi. Shunday qilib, duo va tilaklarning ijtimoiy, ma'naviy va ruhiy ta'siri juda katta bo'lib, ular hayotimizni yanada yaxshilashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Jo'rayev, A. (2015). O'zbek xalq og'zaki ijodi. Toshkent: Akademya nashr.
2. Karimov, I. (1997). Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat.
3. Rasulov, D. (2019). Duo va ijobat: Ruhiy tarbiya asoslari. Samarqand: Barkamol Avlod.
4. Abdurahmonova, M. (2020). Tilaklar madaniyati va ijtimoiy nutqda qo'llanilishi. Toshkent: Filologiya nashriyoti.
5. Hojiahmadov, Z. (2017). Ma'naviyat asoslari. Buxoro: Ilm Ziya.
6. Qur'on va Hadislar asosida duo va istig'forlar. (2014). Toshkent: Hilol Nashr.
7. Komilov, N. (2009). Tasavvuf va ma'naviy tarbiya. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti.
8. Yusupova, N. (2021). "O'zbek xalq og'zaki ijodida duo va tilaklarning badiiy funksiyasi." Til va adabiyot ta'limi jurnali, №2.